

Има ли начин да се справим с дърпането на уши в яслите?

21.8.2026 - | Национална мрежа за децата

Национална мрежа за децата (НМД) предлага четири конкретни стъпки, които Столичният общински съвет и Столична община могат да предприемат за предотвратяването на насилието в яслите и детските градини.

1. Оценка на готовността на яслите и детските градини да предотвратяват насилието над деца.
2. Въвеждане на общинска програма за продължаваща квалификация и психологическа подкрепа на педагогическите и непедagogическите специалисти – както учителите (и медицинските сестри в яслите), така и помощник-възпитателите имат нужда от възможности да повишават знанията и уменията си, но и от възможност за споделяне и търсене на решения в „рискови“ ситуации.
3. Търсене на решения за недостига на специалисти – кадровият недостиг и натоварването на работещите в яслите и детските градини е постоянен проблем. Създаването екипи за заместване и въвеждане на наставническа програма за новоназначени са възможни решения.
4. Създаване на система за събиране на данни, която да дава възможност за събиране на информация за сигнали, реакция, предприети мерки, повторяемост, но и текучество, обучения, кадрови недостиг и подкрепа е изключително важно, за да може Столична община да има знание, въз основа на което да предприема действия.

Решенията бяха предложени на среща на Мария Брестничка, програмен директор на НМД и Пламена Николова от фондация „Rise България“ с общинските съветници Борис Бонев и Пламена Терзирадева по покана на Спаси София. Поводът бяха сигналите за насилие над дете в столична ясла.

По време на срещата НМД постави въпроса за нуждата от цялостен подход.

„Всеки отделен случай на насилие не може да се разглежда сам по себе си, а говори за системни дефицити в подбора и подготовката на персонала, подкрепата за работещите, управлението на натоварването, механизмите за сигнализиране и контрола. Наличната информация говори, че насилието над деца в услугите за ранно детско развитие (детски ясли и детски градини) е една от областите с най-големи пропуски в системите за сигнализиране и събиране на данни“, коментира Мария Брестничка.

За системни дефицити в ранното детско развитие НМД предупреждава и в специалното издание на мониторинговия доклад „Бележник 2026“. Областта получава оценка „Среден 3,23“, като анализът на развитието през последните 15 години показва, че ранното детско развитие постепенно се утвърждава като самостоятелна публична тема, но без съответстваща дълбочина на реформите. Сред основните проблеми остават липсата на ясно институционално лидерство и обща рамка за качество, слабата координация между здравната, образователната и социалната система, както и необходимостта от нов тип професионална подготовка и устойчиви инвестиции в хората, които работят с най-малките деца.

Тези дефицити показват защо превенцията на насилието в яслите и детските градини изисква последователен системен подход, който е в основата на присъединяването на България към глобалната инициатива на ООН INSPIRE – международна рамка за превенция и противодействие на насилието над деца, основана на доказани мерки и успешни практики. България направи тази стъпка след активно застъпничество от страна на Национална мрежа за децата и други правозащитни организации и с подкрепата на Министерството на правосъдието. Поетият ангажимент предполага именно преминаване от реакция при отделни случаи към последователни политики за превенция, ранно разпознаване на риска и координирана институционална реакция.

Според НМД справянето с насилието често се разбира като поставяне на видеонаблюдение, а работещите в яслите и детските градини са оставени без необходимата подкрепа, за да разпознават и да се справят с риск от насилие.

Национална мрежа за децата пое ангажимент да изпрати допълнителни материали и да консултира предложението на Спаси София за създаването на платформа за сигнализиране на случаи на насилие. Очакваме следващите стъпки за създаването на система от ясли и детски градини, която има нулева толерантност към насилието над деца.

Вижте представянето на раздел „Ранно детско развитие“ в „Бележник 2026“ от Пламена Николова, фондация „Rise България“.

<https://nmd.bg/ima-li-nachin-da-se-spravim-s-darpaneto-na-ushi-v-yaslite-2>